

Handläggare
Therese Rosén
Telefon: 08-508 36 278

Till
Äldrenämnden
24 september 2024

Skrivelse om serviceboenden

Svar på skrivelse från (L) om serviceboenden

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse om serviceboenden.

Sammanfattning

I en skrivelse från Margita Jacobsson (L) ställs ett antal frågor kopplat till ett ärende om fastigheten Trossen på Kungsholmen. Enligt skrivelsen föreslås en ny inriktning för fastigheten där nuvarande servicehus konverteras till vård- och omsorgsboende och dagens vård- och omsorgsboende byggs om till seniorbostäder.

Utbudet av boende på servicehus har minskat under en lång tid. Parallellt med detta har antalet seniorbostäder ökat.

Många av stadens särskilda boenden står inför stora upprustningsbehov. Däribland flertalet av stadens servicehus. I Äldreboendeplan 2025 beskrivs upprustnings- och evakueringsplaneringen och dess utmaningar övergripande. Planen lyfter även fram ett antal viktiga förslag till åtgärder som till exempel:

Att stadsledningskontoret i samråd med äldreförvaltningen, Micasa och stadsdelsförvaltningarna samordnar planeringen för stadens servicehus i syfte att säkerställa att behoven i denna biståndsbedömda boendeform också fortsatt kan mötas.

Äldreboendeplaneringen betonar även vikten av en stadsövergripande organisation som säkrar evakueringsplaneringen kopplat till Micasas upprustningsplanering. Denna organisation behöver tillskapas för att stödja stadsdelsförvaltningarna och få till bästa möjliga lösningar utifrån brukar-, personal-, försörjnings- och stadsövergripande perspektiv.

Bakgrund

Margita Jacobsson (L) inkom den 16 juni 2024 med en skrivelse om serviceboenden. Jacobsson hänvisar i skrivelsen till ett ärende som

behandlades i Kungsholmens stadsdelsnämnd under våren. Ärendet rör Fastigheten Trossen. I ärendet föreslås en ny inriktning för fastigheten där nuvarande servicehus konverteras till vård- och omsorgsboende och dagens vård- och omsorgsboende byggs om till seniorbostäder.

Mot bakgrund av detta ställer Jacobsson följande frågor:

1. Vilka konsekvenser ser äldreförvaltningen om antalet servicebostäder i innerstaden minskar?
2. Vad ser äldreförvaltningen för konsekvenser för stadens äldre om servicehus som boendeform tas bort?
3. Hur ser förvaltningen på konsekvenserna för de boende i servicehus som drabbas när boendet stängs ner?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande äldreomsorgsfrågor. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett den 18 september 2024. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet 17 september 2024. Det för socialnämnd, äldrenämnd och överförmyndarnämnd gemensamma rådet för funktionshinderfrågor har tagit del av ärendet den 19 september 2024.

Jämställdhetsanalys

Ärendet berör både kvinnor och män. I dag är det en majoritet av brukarna inom äldreomsorgen, 66 procent, kvinnor. Den högre andelen beror bland annat på att kvinnor har en högre genomsnittlig livslängd än män. I all boendeplanering för äldre är det viktigt att ha med sig ett jämställdhetsperspektiv.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbudet av lägenheter på servicehus har minskat under en lång tid. År 2000 fanns över 50 servicehus, 2011 hade antalet minskat till ett 20-tal. I dag finns tio servicehus i Stockholms stad. I juni i år var 70 servicehuslägenheter lediga och 52 personer stod i kö till servicehus. Parallellt med detta har antalet seniorbostäder ökat. Enligt en inventering från 2022 finns cirka 6700 seniorbostäder i Stockholm stad. I äldreboendeplan 2025 redovisas pågående planering för cirka 2200 seniorbostäder. I takt med att utbudet av servicehus minskat har hemtjänsten, trygghetslarm och förebyggande verksamhet som bland annat träffpunkter och fixartjänster byggts ut.

När ett servicehus avvecklas får de boende i regel förtur till andra servicehuslägenheter i staden. Erfarenhet från tidigare omstruktureringar av servicehus visar att en andel av de boende har så pass omfattande behov av omsorg att de flyttar vidare till ett

vård- och omsorgsboende, efter beviljad insats. Har man beviljats vård- och omsorgsboende genom biståndsbedömning ges förtur.

En flytt är alltid ansträngande och blir inte lättare ju äldre man blir. Därför är det angeläget att personer på särskilt boende för äldre får tidig och löpande konkret information vid eventuella upprustning eller omstruktureringsprojekt. Det är angeläget att de äldre ges information och praktiskt stöd.

Många av stadens särskilda boenden står inför stora upprustningsbehov. Däribland flertalet av stadens servicehus. I Äldreboendeplan 2025 beskrivs upprustnings- och evakueringsplaneringen och dess utmaningar övergripande. Planen lyfter även fram ett antal viktiga åtgärder. Några av de åtgärder som föreslås och berör servicehusen är:

- En stadsövergripande organisation som säkrar evakueringsplaneringen kopplat till Micacas upprustningsplanering. Denna organisation behöver tillskapas för att stödja stadsdelsförvaltningarna och få till bästa möjliga lösningar utifrån brukar-, personal-, försörjnings- och stadsövergripande perspektiv.
- Att stadsledningskontoret i samråd med äldreförvaltningen, Micasa och stadsdelsförvaltningarna samordnar planeringen för stadens servicehus i syfte att säkerställa att behoven i denna biståndsbedömda boendeform också fortsatt kan mötas.
- Utredda möjligheten att utveckla konceptet seniorbostäder med olika nivåer av service för att möta kommande behov.

En annan möjlighet att möta ett ökande antal äldre och stärka möjligheten till självständigt och tryggt boende är att bättre utnyttja befintligt bestånd, bland annat inom allmännyttan, genom att öka rörlighet och tillgänglighet.

Äldreboendeplaneringen föreslår därför bland annat en kartläggning av åtgärder som kan skapa tillgänglighet i många bostäder med begränsad insats, exempel insatser i fastigheter där lägenheterna är tillgängliga men brister finns i gemensamhetslokaler och framkomlighet till bostäderna.

Att bygga ut äldreomsorgen med nya vård- och omsorgsboenden för att möta ett ökat antal äldre och samtidigt rusta upp delar av befintligt utbud av särskilt boende för äldre är utmanade och komplext. Arbetet med ovanstående åtgärder är exempel på arbete som pågår och som kommer att startas upp och är en del av det utvecklings- och utbyggnadsarbete som äldreomsorgen står mitt i. Detta arbete behöver gå hand i hand med omställningsarbetet inom

god och nära vård och den nya socialtjänstlagen samt utvecklingsarbetet som pågår kring det förebyggande arbetet inom äldreomsorgen.

Patric Rylander
Äldredirektör
Äldreförvaltningen

Jonna Hermansson
Avdelningschef
Äldreförvaltningen

Bilagor

Skrivelse om serviceboenden